

บทที่ 1

บทนำ

1. ความป็นมา

การจัดให้มีและบำรุงรักษาเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ เป็นบริการสาธารณะที่ถือเป็นภารกิจหน้าที่หนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องจัดให้บริการแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่ง และสะพานก็เป็นภารกิจงานด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญเพื่อใช้เชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมในกรณีที่มีลำน้ำตัดผ่าน โดยใช้ข้ามพากระหว่างลำห้วย คลอง ทางน้ำที่ทอดผ่าน รวมทั้งใช้เชื่อมต่อกับถนนอีกฝั่งหนึ่ง นอกจากนี้การก่อสร้างและบำรุงรักษาสะพานนี้ ยังมีภารกิจที่กรมทางหลวงชนบท ได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบส่วนหนึ่งด้วย ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกปลอดภัย ในการเดินทางและขนส่งสินค้าต่างๆ ซึ่งจะส่งผลประโยชน์ต่อเนื่องไปถึงเศรษฐกิจรายได้ของคนในท้องถิ่น และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการในการก่อสร้างและบำรุงดูแลรักษาสะพานที่เป็นแนวทางอันเดียวกันตามภารกิจอำนาจหน้าที่ จึงได้จัดทำมาตรฐานสะพานฉบับนี้ขึ้น โดยกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50

มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53

● พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540

มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(8) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- กฎกระทรวง (พ.ศ.2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540

“ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการที่ราชการท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

(6) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นทางหลวงชนบท ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง

(7) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ”

● พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(16) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(24) จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สำหรับการก่อสร้างและบำรุงรักษาสะพานที่กรมทางหลวงชนบทถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

- งานก่อสร้างทางหลวงชนบท สะพานและอื่นๆ ที่อยู่บนสายทาง (ถนนภายในหมู่บ้าน) ถ่ายโอนให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล
- งานก่อสร้างทางหลวงชนบท สะพานและอื่นๆ ที่อยู่บนสายทาง (ถนนลาดยาง และสะพาน คสล.) ถ่ายโอนให้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล
- งานบำรุงรักษาถนน และสะพาน ถ่ายโอนให้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล
- งานปรับปรุงสะพานไม้เป็นสะพาน คสล. (ความยาวช่วงไม่เกิน 10 เมตร) ความยาวรวมไม่เกิน 50 เมตร ถ่ายโอนให้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล
- งานก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. ถ่ายโอนให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการกิจตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีมาตรฐานขั้นพื้นฐาน และประชาชนมีหลักประกันการได้รับบริการสาธารณะอย่างเท่าเทียมกัน จึงได้จัดทำมาตรฐานนี้ขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน อันนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2. ขอบเขตของมาตรฐาน

มาตรฐานนี้กำหนดแนวทางในการออกแบบ ก่อสร้างและบำรุงรักษาสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กที่มีความยาวช่วงอยู่ในขอบเขตอำนาจการดำเนินงานตามกฎหมายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เป็นคู่มือและแนวทางในการดำเนินงานด้านสะพานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น ใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางประกอบการตัดสินใจสำหรับการดำเนินงานด้านสะพาน

3.3 เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีมาตรฐาน

4. คำนิยาม

สะพาน หรือ (Bridge) หมายถึง สะพานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมทางหลวงชนบทและสะพานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อสร้าง บำรุงรักษา ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอน เพื่อเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมขนส่งในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กแบบแผ่นพื้น (Slab type bridge) หมายถึง สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กที่พื้นสะพานก่อสร้างด้วยวิธีเทคอนกรีตในที่

สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กแบบพื้นสำเร็จรูป (Plank type bridge) หมายถึง สะพานที่ก่อสร้างโดยใช้พื้นสำเร็จและมีการเทคอนกรีตทับหน้า

5. มาตรฐานอ้างอิงและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม : การบริหาร โครงการก่อสร้างทางและสะพาน สำหรับผู้บริหารท้องถิ่น, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม : คู่มือมาตรฐานงานทางสำหรับทางหลวงชนบท และทางหลวงท้องถิ่น ด้านการควบคุมงานก่อสร้างทางและสะพาน, 2547

กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม : คู่มือปฏิบัติงานการก่อสร้างและบำรุงรักษาทาง ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

สภาวิศวกร : เอกสารอบรม “โครงการอบรมเพิ่มพูนความรู้วิศวกรผู้ที่ได้รับใบอนุญาตใหม่ เรื่อง งานควบคุมการก่อสร้างทางและสะพาน”, 25 กุมภาพันธ์ 2549